

Na temelju članka IV.4.e) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 18. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 7. 10. 2015. godine, i na 10. sjednici Doma naroda, održanoj 14. 10. 2015. godine, usvojila je

KODEKS
PONAŠANJA ZASTUPNIKA I IZASLANIKA U PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI
BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Kodeksa ponašanja)

Kodeksom ponašanja zastupnika i izaslanika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kodeks) utvrđuju se etička načela i standardi ponašanja kojih se trebaju pridržavati zastupnici i izaslanici u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: zastupnici i izaslanici) u obavljanju svojih dužnosti.

Članak 2.

(Definicija dužnosti)

Pojam “dužnost” odnosi se na sve dužnosti koje obavljaju zastupnici i izaslanici u skladu sa svojim mandatom.

Članak 3.

(Cilj Kodeksa)

(1) Kodeksom se uspostavljaju standardi ponašanja koji se očekuju od zastupnika i izaslanika u obavljanju njihovih dužnosti.

(2) Cilj Kodeksa je očuvati, afirmirati i unaprijediti dostojanstvo i ugled zastupnika i izaslanika, Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine te jačati povjerenje građana.

II. ETIČKA NAČELA I PRAVILA

Članak 4.

(Opća etička načela)

Zastupnici i izaslanici trebaju se uvijek ponašati na način kojim će nastojati održati i daljnje jačati povjerenje javnosti u integritet Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i neće poduzimati mjere kojima bi se ugrozio ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine te zastupnika i izaslanika.

Članak 5.

(Objektivnost)

Zastupnici i izaslanici dužni su svoju funkciju obnašati bez predrasuda i diskriminacije u pogledu rase, vjere, spola, nacionalne pripadnosti, životne dobi, bračnog statusa, seksualne orijentacije, društvenog i imovinskog položaja te svake različitosti, poštujući i štiteći ljudska prava i slobode.

Članak 6.
(Odgovornost)

- (1) Zastupnici i izaslanici dužni su svoju funkciju obnašati u skladu s temeljnim moralnim načelima i standardima profesionalnog ponašanja.
- (2) Zastupnici i izaslanici dužni su u obnašanju svoje funkcije djelovati isključivo u javnom odnosno općem ineteresu, a ne u osobnom niti u interesu pojedinaca ili skupina pojedinaca, radi postizanja izravne ili neizravne koristi.
- (3) Zastupnici i izaslanici dužni su svoju funkciju obnašati savjesno i odgovorno.

Članak 7.
(Uzajamno poštivanje i uvažavanje)

- (1) Zastupnici i izaslanici dužni su u obnašanju svoje funkcije s najvećom pažnjom i odgovornošću poštivati ličnost svakog pojedinca i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine, izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njihov integritet i dostojanstvo.
- (2) Zastupnici i izaslanici dužni su u komunikaciji s drugim zastupnicima i izaslanicima, drugim osobama i javnošću postupati s uvažavanjem i poštivanjem, izbjegavajući izraze koji mogu uvrijediti ili omalovažiti drugu osobu ili skupinu osoba, poštujući na taj način jednaka prava svih u pogledu političkog opredjeljenja, naroda, spola itd.
- (3) U obnašanju svoje funkcije zastupnici i izaslanici imaju pravo na zaštitu od ponašanja koje predstavlja ili ima za cilj povredu njihove ličnosti i dostojanstva.

Članak 8.
(Ograničenja u obavljanju dužnosti)

- (1) Prilikom obavljanja svojih dužnosti, zastupnici i izaslanici poštivat će ovlasti drugih političkih i izabраних dužnosnika, državnih službenika i zaposlenika.
- (2) Zastupnici i izaslanici neće poticati ni pomagati druge političke dužnosnike, državne službenike i zaposlenike u povređivanju načela utvrđenih Kodeksom pri obavljanju njihovih dužnosti.

Članak 9.
(Poštivanje ugleda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

- (1) Zastupnici i izaslanici poštivat će sve standarde ponašanja koje propiše Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine. Svojim će ponašanjem oni uvijek štitiiti ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
- (2) Osobe koje imaju pravo sudjelovanja u raspravi, predstavnici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i civilnoga sektora te svaka osoba koja ima pravo biti nazočna sjednicama Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, povjerenstava i radnih tijela dužni su voditi računa o tome da svojim ponašanjem ne povrijede ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

IV. PRAVILA PONAŠANJA U OBAVLJANJU DUŽNOSTI

Članak 10.
(Ponašanje zastupnika i izaslanika)

Zastupnici i izaslanici pozivaju se na poštivanje pravila ponašanja, naročito:

- a) da poštvavaju pravila ponašanja iz Kodeksa kada sudjeluju na drugim događajima kao predstavnici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
- b) da se u svim situacijama prilikom obnašanja zastupničke i izaslaničke funkcije s poštivanjem i na jednak način odnose prema svima;
- c) da se ponašaju na način dostojan zastupnika i izaslanika, vode računa o načelima profesionalne etike i opće kulture, dajući na taj način pozitivan primjer javnosti;
- d) da podržavaju dobre i kolegijalne odnose sa zaposlenima u Tajništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i osobama angažiranim u zastupničkim ili klubovima naroda;
- e) da poštvavaju pravila odijevanja.

Članak 11.

(Pravila ponašanja na sjednicama)

Zastupnici i izaslanici dužni su poštvavati pravila ponašanja kojima se osigurava održavanje reda na sjednicama Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, povjerenstava i radnih tijela, a naročito:

- a) poštvavati i štititi temeljna prava utvrđena Ustavom Bosne i Hercegovine, zakonima i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;
- b) ne koristiti riječi i izraze koji mogu vrijeđati ili omalovažavati drugoga, izraze ili njihove sinonime koji vrijeđaju ljudsko dostojanstvo i potiču mržnju, netoleranciju i nasilje, te osuditi svako ponašanje kojim se to potiče;
- c) tijekom rasprave treba biti usmjeren na temu o kojoj se raspravlja;
- d) ne prekidati govornika niti na drugi način narušavati tijekom sjednice;
- e) ne razgovarati na sjednici, osim ako je nužno, pod uvjetom da ne ometaju tijekom sjednice;
- f) ne koristiti računalo na način kojim se ometa tijekom sjednice;
- g) ne koristiti mobilni telefon na način kojim se ometa tijekom sjednice.

Članak 12.

(Sukob interesa)

Kada zastupnici i izaslanici imaju izravan ili neizravan osobni interes u pitanjima koja razmatraju Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ili institucije izvršne vlasti, poduzet će sve kako bi te interese objelodanili prije rasprave i glasovanja. Izabrani dužnosnici neće sudjelovati u glasovanju o pitanjima u kojima imaju izravan ili neizravan interes.

Članak 13.

(Ograničenje istovremenog obavljanja dviju ili više dužnosti)

- (1) Zastupnici i izaslanici poštvavat će sve važeće propise koji se odnose na ograničenje istovremenog obavljanja dviju ili više nespojivih dužnosti.
- (2) Zastupnici i izaslanici neće obavljati dužnosti koje podrazumijevaju nadzor nad vlastitom dužnošću izabranog dužnosnika ili koje bi trebali sami nadzirati u svojstvu izabranog predstavnika.

Članak 14.
(Primjena ovlasti)

U primjeni svojih ovlasti, zastupnici i izaslanici neće za sebe stjecati bilo kakvu izravnu ili neizravnu prednost niti pojedincima i skupinama pojedinaca davati prednost s ciljem stjecanja izravne ili neizravne koristi.

Članak 15.
(Zabrana korupcije)

U obavljanju svojih odgovornih dužnosti zastupnici i izaslanici suzdržat će se od bilo kakvog ponašanja koje bi se, prema važećem domaćem ili međunarodnom kaznenom zakonodavstvu, moglo okarakterizirati kao korupcija.

Članak 16.
(Poštivanje proračunske i finacijske discipline)

- (1) Zastupnici i izaslanici poštivat će proračunsku i finacijsku disciplinu kojom se jamči pravilno upravljanje javnim sredstvima.
- (2) Prilikom obavljanja svojih dužnosti, zastupnici i izaslanici neće poduzimati radnje s ciljem nenamjenskog trošenja javnih sredstava i/ili grantova.

Članak 17.
(Odnos prema imovini u vlasništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

Zastupnici i izaslanici s dužnom pažnjom će se odnositi prema imovini u vlasništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, odnosno poduzimati mjere u cilju sprječavanja nestanka ili oštećenja, te po prestanku mandata vratiti zaduženu imovinu nadležnim službama Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

V. ODNOSI S JAVNOŠĆU

Članak 18.
(Objavljivanje i davanje razloga za donošenje odluka)

- (1) Zastupnici i izaslanici odgovorni su svim građanima za vrijeme svoga mandata.
- (2) Na opravdan zahtjev javnosti, zastupnici i izaslanici detaljno će obrazložiti razloge za svaku odluku koju donesu i navesti sve čimbenike, naročito pravila i propise na kojima se odluka temelji. Ako su te informacije povjerljive, objasnit će razloge njihove povjerljivosti.
- (3) Zastupnici i izaslanici s dužnom će pažnjom odgovarati na sva pitanja javnosti u vezi s obavljanjem njihovih dužnosti, razlozima za njihove postupke i funkcioniranjem radnih tijela u njihovoj nadležnosti.
- (4) Zastupnici i izaslanici poticat će i promicati svaku mjeru kojom se povećava otvorenost prema javnosti.

Članak 19.
(Odnosi s medijima)

- (1) Zastupnici i izaslanici će iskreno i potpuno odgovarati na sve zahtjeve medija za davanje informacija vezanih uz obavljanje njihovih dužnosti, ali neće dati nijednu povjerljivu informaciju ili informaciju koja se odnosi na privatni život i drugih imenovanih i izabranih dužnosnika.

(2) Zastupnici i izaslanici ohrabrivat će i poticati sve mjere koje imaju za cilj unaprjeđenje medijskog praćenja njihovih aktivnosti i odgovornosti u obavljanju njihovih dužnosti i funkcioniranja institucije za čiji rad su odgovorni.

VI. ODNOSI S OSOBLJEM

Članak 20.

(Odnos prema zaposlenima)

(1) U obavljanju svojih dužnosti zastupnici i izaslanici pokazat će poštivanje prema zaposlenima, bez bilo kakvih predrasuda, uključujući po osnovi političke ideologije, rase, vjeroispovijesti, spola ili bilo kojeg drugog statusa, sukladno članku 5. ovoga Kodeksa.

(2) Zastupnici i izaslanici neće tražiti ni zahtijevati od zaposlenih da poduzmu ili propuste poduzeti mjere kako bi stekli izravnu ili neizravnu korist.

VII. NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTIVANJA KODEKSA

Članak 21.

(Način rada)

(1) Nadzor nad primjenom i praćenjem poštivanja Kodeksa u nadležnosti je Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zajedničko povjerenstvo).

(2) Predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva saziva sjednicu Zajedničkog povjerenstva i predlaže uvrštavanje u dnevni red akata koji se odnose na povredu Kodeksa.

(3) Zajedničko povjerenstvo dužno je voditi evidenciju o svim aktivnostima na provedbi Kodeksa i izraditi godišnje izvješće o provedbi Kodeksa.

VIII. PRIJAVA O POVREDI KODEKSA I POSTUPAK POVODOM PRIJAVE

Članak 22.

(Povrede Kodeksa)

(1) Lakše povrede Kodeksa su:

a) tri neopravdana izostanka sa sjednica domova, povjerenstava i radnih tijela u kalendarskoj godini;

b) napuštanje sjednice za vrijeme obraćanja predsjedatelja ili gosta;

c) sjedenje ili stajanje leđima okrenut predsjedatelju;

d) čitanje knjiga, novina i publikacija tijekom sjednice koje nisu vezane uz parlamentarne dužnosti;

e) korištenje mobilnog telefona i prijenosnog računala kojim se ometa tijek sjednice;

f) razgovor kojim se ometa tijek sjednice;

g) neprikladno i neuredno odijevanje na sjednicama te na drugim mjestima na kojima sudjeluju kao predstavnici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Neprikladnom odjećom smatra se naročito:

1. za muškarce: kratke hlače ili druge hlače čija je dužina u stojećem stavu iznad članaka, bluza/majica koja nema kragnu i/ili rukave i/ili je neuobičajenih/živih boja, te obuća otvorenih prstiju,

2. za žene: previše otvoren vratni izrez bluze/majice i/ili bliza/majica bez leđa i bez rukava, suknja ili kratke hlače čija je dužina u stojećem stavu iznad koljena više od pet centimetara, te

neprijemljiva obuća (papuče ili druga obuća otvorenih prstiju koja se sa stražnje strane ne pridržava uz nogu),

3. traperice, sportska odjeća, veća oznaka ili natpis na odjeći, simbol koji može biti uvredljiv ili iritantan po bilo kojoj osnovi, nepokriven torzo te nošenje kape u službenim prostorijama ;

h) neodgovaranje na pozive medija za davanje informacija sa sjednice;

i) druge lakše povrede propisane Kodeksom i drugim aktom.

(2) Teže povrede Kodeksa su:

a) nepridržavanje Ustava Bosne i Hercegovine i zakona;

b) davanje izjava koje nisu potkrijepljene dokazima;

c) konzumiranje alkohola i hrane tijekom sjednice;

d) isticanje zastave i amblema tijekom sjednice;

e) govorenje protiv ličnosti, prekidanje govornika ili na drugi način narušavanje tijeka sjednice, reda u dvorani, uredima i na hodnicima;

f) postupanje koje je u suprotnosti sa člankom 17. Kodeksa;

g) korištenje izraza i riječi koje mogu vrijeđati ili omalovažavati drugoga i drugačijega, izraze ili njihove sinonime koji vrijeđaju ljudsko dostojanstvo i narušavaju dignitet Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, te potiču na mržnju i nasilje;

h) isticanje pristranosti prema rasi, vjeroispovijesti, narodu, spolu ili bilo kojem drugom statusu u bilo kojoj situaciji, kao i isticanje pristranosti prema političkoj ideologiji u odnosima s osobljem Parlamentarne skupštine BiH;

i) služenje ovlastima za vlastite izravne ili neizravne interese;

j) sudjelovanje u glasovanju o pitanjima u kojima postoji izravan ili neizravan interes, shodno odredbama Zakona o sukobu interesa i Kodeksa;

k) istovremeno obavljanje dviju ili više nespojivih dužnosti;

l) obavljanje dužnosti koja podrazumijeva nadzor nad vlastitom dužnošću;

m) stjecanje i davanje izravne ili neizravne prednosti za sebe ili druge s ciljem stjecanja izravne ili neizravne koristi;

n) ponašanje koje bi se, prema važećem domaćem ili međunarodnom kaznenom zakonodavstvu, moglo okarakterizirati kao korupcija;

o) kršenje proračunske i financijske discipline kojom se jamči pravilno upravljanje javnim sredstvima;

p) poduzimanje radnje s ciljem nenamjenskog trošenja javnih sredstava i/ili grantova;

r) poduzimanje mjera kojima se osigurava profesionalna prednost nakon prestanka mandata;

s) nepoštivanje mjera sukladno zakonu kojima se nalaže objelodanjivanje izravnih ili neizravnih osobnih interesa, drugih mandata, dužnosti i poslova, kao i promjena u imovinom stanju (imovinom kartonu);

t) nepoštivanje mjera unutarnjeg i vanjskog nadzora;

u) nepoštivanje zaposlenih u Tajništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s člankom 20. Kodeksa;

v) druge teže povrede propisane Kodeksom i drugim aktom.

Članak 23.

(Podnošenje prijave i pokretanje postupka)

(1) Postupak zbog povrede Kodeksa pokreće se prijavom, koja mora sadržavati ime i prezime podnositelja prijave, kontakt-adresu i vlastoručni potpis.

- (2) Prijavu o povredi Kodeksa može podnijeti svaki član Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
- (3) Prijava se podnosi Zajedničkom povjerenstvu u pisanom obliku s obrazloženjem kojim se ukazuje na eventualnu povredu Kodeksa.
- (4) Podnositelj prijave dužan je uz obrazloženu prijavu dostaviti pisane i druge dokaze na temelju kojih će Zajedničko povjerenstvo cijeniti osnovanost navoda iz obrazloženja.
- (5) Nakon provođenja postupka, ako se utvrdi postojanje povrede odredaba Kodeksa, izriče se propisana mjera.
- (6) Anonimna prijava smatrat će se neurednom.
- (7) Ako Zajedničko povjerenstvo zaključi da prijava nije potpuna ili dovoljno jasna, od podnositelja prijave može tražiti dodatne informacije prije postupanja.
- (8) Zajedničko povjerenstvo odbacit će neuredne, nepravovremene i nepotpune prijave.
- (9) Ako Zajedničko povjerenstvo utvrdi iz navoda u prijavi da nema dokaza o povredi odredaba Kodeksa, prijava se odbija kao neosnovana i o tome se pismenim putem obavještava podnositelj prijave.
- (10) Ako Zajedničko povjerenstvo primi prijavu koja se odnosi na povredu zakona, dužno je obavijestiti podnositelja prijave da su za taj prekršaj nadležna sudska tijela.
- (11) Zajedničko povjerenstvo će, sukladno svojim nadležnostima za provođenje ovoga Kodeksa, zaključkom urediti određeno pitanje koje nije nikako ili nije precizno uređeno ovim Kodeksom.

Članak 24.

(Postupak)

- (1) U postupku se mora održati rasprava na kojoj zastupnik ili izaslanik protiv kojega je podnesena prijava ima pravo iznijeti svoje viđenje navedenih činjenica i okolnosti u prijavi.
- (2) Zajedničko povjerenstvo može pozvati na raspravu i eventualne svjedoke, ako je to u interesu utvrđivanja činjeničnog stanja.
- (3) Ako Zajedničko povjerenstvo utvrdi da nema osnove za daljnje postupanje, obustavit će postupak utvrđivanja odgovornosti zastupnika ili izaslanika protiv kojega je podnesena prijava.
- (4) U slučaju da Zajedničko povjerenstvo utvrdi neosnovanost navoda podnositelja prijave, a izneseni su u cilju političke diskreditacije zastupnika ili izaslanika, podnositelju prijave izreći će se mjera javne opomene s objavom u sredstvima informiranja.
- (5) U slučaju da nakon podnošenja prijave o povredi Kodeksa bude pokrenut postupak o istoj stvari prema propisima koji se odnose na sprječavanje sukoba interesa i borbu protiv korupcije ili bude pokrenut kazneni postupak, obustavlja se postupak pred Zajedničkim povjerenstvom.

Članak 25.

(Odlučivanje)

- (1) Zajedničko povjerenstvo obvezno je odlučiti u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.
- (2) Protiv odluke kojom je izrečena mjera o povredi Kodeksa zastupnik ili izaslanik može uložiti žalbu Zajedničkom kolegiju obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana od dana primitka odluke.

(3) Rok za odlučivanje povodom žalbe je 30 dana od dana podnošenja žalbe.

Članak 26.

(Mjere za povredu Kodeksa)

Za nepoštivanje Kodeksa mogu se izreći sljedeće mjere:

- a) pismena opomena,
- b) novčana kazna i
- c) javna opomena s objavom u sredstvima javnog informiranja.

Članak 27.

(Izricanje mjera)

(1) Za blaže povrede Kodeksa izriče se opomena, a za teže povrede novčana kazna i javna opomena.

(2) Novčana kazna može se izreći jednokratno u visini do 70 % mjesečnog paušala zastupnika ili izaslanika koji nije u radnom odnosu i ne prima plaću u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, odnosno u visini do 10 % ukupnih mjesečnih primanja (plaća i paušal) zastupnika ili izaslanika koji je u radnom odnosu i prima plaću u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

(3) Javna opomena s objavom izriče se tako što se, nakon njezina izricanja, objavljuje u sredstvima informiranja. Javna opomena postavlja se na internetsku stranicu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u trajanju od 30 dana.

Članak 28.

(Zastara)

Pokretanje postupka zbog povrede Kodeksa zastarijeva u roku od šest mjeseci od dana kada je ona učinjena.

IX. PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 29.

(Izjava o spremnosti)

(1) Zastupnici i izaslanici će prilikom davanja svečane izjave potpisati i izjavu kojom izražavaju spremnost da u svome radu postupaju u skladu s odredbama Kodeksa.

(2) Zajedničko povjerenstvo sastavlja obrazac svečane izjave.

Članak 30.

(Ocjena provedbe Kodeksa)

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine najmanje jednom godišnje razmatra i ocjenjuje rad Zajedničkog povjerenstva o pitanjima provedbe Kodeksa.

Članak 31.

(Rodni jezik)

Izrazi koji se koriste u Kodeksu za fizičke osobe u muškom rodu podrazumjevaju iste izraze u ženskom rodu.

Članak 32.
(Javnost Kodeksa)

Kodeks se objavljuje na internetskoj stranici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu Kodeksa prestaje važiti Kodeks ponašanja zastupnika i izaslanika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 100/08 i 79/11).

Članak 34.
(Stupanje na snagu)

Kodeks stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01,02-02-4-1086/15
14. listopada 2015. godine
S a r a j e v o

Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

Bariša Čolak